

Bijlage 5. Samenvatting Pedagogisch beleidsplan

1. Visie en Missie

1.1 Visie

De visie van de Humanitas Kindervakantieweken komt voort uit de Humanitas waarden: Gelijkwaardigheid, Verantwoordelijkheid, Zelfbeschikking en Vraaggerichtheid

Humanitas staat voor een samenleving waarin mensen actief vorm geven aan hun eigen leven en de verantwoordelijkheid nemen voor de samenleving. Landelijk wordt dit vertaald naar diensten die in het teken staan van welzijn, wonen en zorg. De Kindervakantieweken sluiten hierbij aan door met hun eigen visie de kinderen een leuke en fijne week te bieden. Dit zijn onder andere kinderen van wie de ouders in de schuldsanering zitten of kinderen uit pleeggezinnen. Eveneens kunnen dit kinderen zijn waarvan een broertje of zusje meer aandacht opeist in de familie. Een broer(tje) of zus(je) met de diagnose autisme of ADHD zijn hier voorbeelden van. Op deze manier dragen de Kindervakantieweken bij aan het welzijn van de familie en het kind zelf.

1.2 Missie

Door een gestructureerd en helder programma neer te zetten, kunnen de vrijwilligers een leuke en fijne vakantieweek voor kinderen organiseren, door samenwerking zetten de vrijwilligers zich in voor hetzelfde doel. Op deze manier dragen zij actief bij aan een samenleving waarin verantwoordelijkheid wordt genomen voor elkaar. Dit dragen de vrijwilligers over aan de kinderen, waardoor zij leren wat het betekent als je wat voor een ander over hebt. Om dit te kunnen realiseren wordt er vanuit vijf pedagogische uitgangspunten gehandeld:

1. Emotionele steun en sensitieve responsiviteit:

Gewaarborgd door warmte, ondersteuning en het oppikken van signalen en hier adequaat op reageren.

2. Autonomie en ruimte:

Kinderen worden tijdens de week gestimuleerd om mee te doen met alle activiteiten, waarbij ze worden geactiveerd om zichzelf daarin te ontwikkelen. Daarbij kunnen ze de mogelijkheid krijgen om een bepaalde rol aan te nemen, waarbij ze hun eigen autonomie verbreden.

3. Structureren en grenzen stellen:

De structuur die geboden wordt en de grenzen die binnen de Kindervakantieweken worden gesteld, bieden houvast en veiligheid voor zowel de kinderen als de vrijwilligers. Kinderen moeten per individu aangesproken worden, hun eigenwaarde mag daarbij niet aangetast worden. Dit betekent dat de kinderen tactvol en met respect benaderd worden.

4. Informatie geven en uitleggen:

Tijdens het uitleggen en informatie geven aan de kinderen is een positieve manier van benadering een belangrijke voorwaarde. Daarbij moeten de groepsleiding aangeven wat de waarnemingen zijn van gedrag en daar uitleg over geven. Het is de bedoeling dat een kind leert van zijn/haar gedrag om zo inzicht te creëren en de effecten te leren begrijpen.

5. Begeleiden van interacties tussen jeugdigen:

Begeleiding moet de regie nemen in de groep en interacties tussen kinderen begeleiden. **Incidenten** dienen besproken te worden om consensus hierover te bereiken. Openheid, eerlijkheid en een open houding van de begeleiding is essentieel. Zo leren de kinderen elkaar accepteren en waarderen.

2. Pedagogische Doelen

In de wettelijke eisen aan een pedagogisch beleidsplan staan pedagogische doelen benoemd waar het aan moet voldoen. Deze pedagogische doelen zijn vergelijkbaar met de doelen van het Keurmerk Kindervakanties.

Humanitas heeft in 2014 het keurmerk kindervakantieweken verworven. Daarmee kunnen wij ons onderscheiden van andere aanbieders. Organisaties die het Keurmerk Kindervakanties hebben, voldoen namelijk aantoonbaar aan strenge criteria rond veiligheid, hygiëne en kwaliteit. Dit betekent niet alleen meer zekerheid voor de deelnemers en hun ouders/verzorgers en betrokken instanties, maar ook voor de begeleiders van onze vakantiecampen: de vrijwilligers van Humanitas. Humanitas onderschrijft het mission statement Steunpunt Kindervakanties:

‘Ieder kind verdient een goede vakantie! Het Steunpunt Kindervakanties streeft naar optimalisatie van kwaliteit, veiligheid, professionaliteit en bereikbaarheid van kindervakanties in de breedste zin van het woord. De positieve vakantie-ervaringen van het kind staan daarbij centraal.’

Binnen de Humanitas Kindervakantieweken zullen deze pedagogische doelen dan ook worden nagestreefd. Hierbij gaat het om de volgende pedagogische doelen:

- Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid;
- Het bevorderen van persoonlijke competenties van kinderen;
- Het bevorderen van sociale competenties van kinderen;
- Socialisatie door overdracht van normen en waarden.

2.1 Visie pedagogische doelen

De Humanitas Kindervakantieweken hebben een bepaalde visie op deze pedagogische doelen. Hieronder staat per doel beschreven hoe Humanitas hieraan voldoet:

1. Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid

Het bieden van veiligheid op fysiek en emotioneel vlak is van groot belang voor de kinderen. Deze kinderen gaan een week lang mee op kamp met veel andere kinderen en vreemde vrijwilligers. Daarvoor is het van belang dat de veiligheid wordt gewaarborgd, waardoor kinderen ook de kans krijgen om zich te ontwikkelen binnen de andere pedagogische doelen. ‘In veilige handen’ is een project dat de NOV –Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk – in opdracht van het Ministerie van Justitie uitvoert. Het project richt zich op de preventie van seksueel misbruik. Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een breder begrip. Daaronder vallen ook gedragingen die leiden tot seksueel misbruik, of het scheppen van een klimaat waarin misbruik gedijt. Humanitas heeft i.s.m. Movisie de toolkit ‘In veilige handen’ ontwikkeld: <http://www.inveiligehandenv.nl/toolkit>. Humanitas heeft een aantal protocollen (zie bijlage 7)

Naast deze protocollen vullen alle vrijwilligers een gedragscode in en vragen ze digitaal een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan. Tijdens de week wordt er bij alle kampen een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) gemaakt van de activiteiten en de accommodatie, waardoor ook tijdens het dagelijkse programma de veiligheid wordt gewaarborgd en activiteiten die passend zijn bij de leeftijd worden aangeboden.

2. Het bevorderen van persoonlijke competenties van kinderen

Humanitas werkt vanuit de vijf pedagogische uitgangspunten, deze zijn per punt in het eerste hoofdstuk benoemd. Door vanuit deze uitgangspunten te werken krijgen kinderen de ruimte om te ontdekken en te leren. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van 'de zone van de naaste ontwikkeling' (Vygotski): door kinderen uit te dagen tijdens activiteiten worden hun persoonlijke competenties bevorderd. In een kleine, veilige groep doen zij nieuwe ervaringen op en zien zij voorbeeldgedrag van de volwassenen en de kinderen die in leeftijd en ontwikkeling nét iets verder zijn (bij kinderen tussen 8 en 11 jaar neemt het belang van de 'peer group' toe). Zoals eerder aangegeven wordt er ook een RI&E ontwikkeld voor alle activiteiten, waardoor met zekerheid gezegd kan worden dat de activiteiten passend zijn bij de leeftijdsfase van de kinderen.

3. Het bevorderen van sociale competenties van kinderen

Naast de persoonlijke competenties worden ook de sociale competenties gestimuleerd door de vijf pedagogische uitgangspunten. Kinderen worden geplaatst in een klein groepje. Per maximaal zeven kinderen zijn er twee groepsleiders, die gedurende de week met hen optrekken. Hierdoor wordt er veiligheid gecreëerd. In die veilige omgeving worden kinderen gestimuleerd om samen te spelen en samen te delen. Daarnaast zijn activiteiten veelal gericht op het groepsproces, waardoor het kind leert om met andere kinderen om te gaan. Hierdoor ontwikkelt het kind zich in zijn sociale competenties waarbij de vrijwilligers hem/haar ondersteunen.

4. Socialisatie door overdracht van normen en waarden

De vrijwilligers zullen gedurende de week grenzen en kaders geven om gewenst en ongewenst gedrag aan te duiden. Door deze afspraken worden er kaders gesteld aan welke normen en waarden normaal zijn, waarbij kinderen leren wat gewenst gedrag is. Het is hierbij wel van belang dat vrijwilligers dus gelijke normen en waarden hanteren. Gezamenlijke afspraken hierover staan verder beschreven in hoofdstuk 3.

2.2 Van doelstelling naar weekprogramma

Deze pedagogische doelstellingen hebben invloed op het programma van de kindervakantie-weeken. Uiteindelijk gaat het erom dat de kinderen een leuke week geboden wordt, maar natuurlijk ook een veilige week waar de pedagogische doelen worden nagestreefd. Om deze doelstellingen naar handelen te vertalen zijn er protocollen en RI & E's ontwikkeld. Daarnaast zijn er concrete handelingen, namelijk:

Fysieke veiligheid

- Het bieden van een schone, veilige ruimte;
- Het bieden van voldoende, gezonde voeding.

Emotionele veiligheid

- Acceptatie van het kind zoals het kind is, door vrijwilligers en andere kinderen;
- Het kind uitdagen tot ontwikkelen;
- Het bieden van vaste groepsleiding aan kinderen, waardoor zij een aanspreekpunt hebben;
- Vrijwilligers moeten consequent zijn in handelen en één lijn trekken;
- Vaste structuur bieden door het weekprogramma en door een vaste taakverdeling te geven.

3. Aanpak

3.1 Houding vrijwilligers

Door met de vrijwilligers de houding en aanpak te bespreken, creëer je meteen draagvlak voor een gezamenlijke aanpak. Een open houding die eerlijk en professioneel is zorgt voor structuur onder de vrijwilligers. Een positieve en stimulerende houding ten opzichte van en naar de kinderen is een belangrijk gegeven. Dat is de eerste stap om een leuke week met alle vrijwilligers neer te zetten. Daarin staat het waarborgen van de veiligheid en ontwikkeling van het kind voorop. De pedagogische doelen van de Kindervakantieweken en de Humanitas-waarden vormen de basis voor een positieve houding van de vrijwilligers (paragraaf 1.1 en 2.1 van het pedagogisch plan).

Er wordt van een vrijwilliger verwacht dat hij affiniteit heeft met de doelgroep en zich bewust is van de pedagogische doelstellingen. Op deze manier kan de doelstelling worden gewaarborgd en gehandeld worden in dezelfde pedagogische lijn.

Een aantal competenties voor de gewenste houding van vrijwilligers is:

- Aandacht, betrokkenheid en begrip voor anderen;
- Gelijkwaardigheid toepassen in alle relaties;
- Empathisch vermogen;
- Om kunnen gaan met conflicten en stressbestendig zijn;
- Initiatief nemen en regie houden;
- Doelgericht en consequent handelen;
- Aanspreekbaar en op de hoogte zijn;
- Positieve feedback kunnen geven en ontvangen;
- Afspraken nakomen;
- Zorgvuldig omgaan met informatie;
- Kan goed werken in teamverband.

3.2 Trainingsweekenden

Het trainingsweekend is voor vrijwilligers belangrijk omdat daar de vertaling van het pedagogisch plan naar de praktijk wordt aangereikt. In het trainingsweekend zullen verschillende workshops worden gegeven. De workshops zijn gericht op het trainen van vrijwilligers in het omgaan met complexe situaties tijdens het kamp, omgaan met ongewenst en agressief gedrag en omgaan met conflictsituaties. Daarnaast is het mogelijk dat er nog specifieke thema's naar voren komen zoals EHBO, omgaan met agressie en brandveiligheid. Doordat tijdens het trainingsweekend deze verschillende onderdelen behandeld worden, komen de punten uit 'In veilige handen' aan bod. In het trainingsweekend zal er ook aandacht besteedt worden aan welke houding en aanpak er verwacht wordt van de vrijwilligers. Dit is van belang om een mate van gelijkheid in handelen onder de vrijwilligers te creëren. Hiermee kan een basishouding bespreekbaar worden gemaakt. In het trainingsweekend kan deze houding bespreekbaar gemaakt worden aan de hand van casussen. Eén van de belangrijkste punten tijdens de uitvoering van het kamp is dat iedere vrijwilliger hetzelfde doel nastreeft. Als alle vrijwilligers bereid zijn hetzelfde doel na te streven, dan schept dit een hechte samenwerkingsrelatie tussen de vrijwilligers en daarnaast helderheid voor de kinderen.

De evaluatie is ook een belangrijk punt om te bespreken tijdens het trainingsweekend. Hoe zal dit ingevuld worden en wat zijn handige momenten tijdens de kindervakantieweek. Tijdens deze evaluatie wordt gekeken naar wat goed ging en waar de verbeterpunten liggen voor volgend jaar. De nazorg is dan ook een belangrijk aandachtspunt op verschillende vlakken.

In de evaluaties tijdens en aan het einde van de week kunnen de vrijwilligers hun ervaringen delen en dat is tegelijk een goed moment voor feedback. Tevens is een evaluatie aan het eind van de week van

belang om tijdens een volgende kampweek niet dezelfde “fouten” te maken. Een goede aanpak is het recept tot een goede en geslaagde kampweek, voor iedereen. Het programma geeft rust en structuur tijdens de week.

In het kader van het Keurmerk Kindervakanties is Humanitas óók gehouden aan een aantal uitgangspunten voor evaluatie en nazorg; zo moeten we ook voor het Keurmerk het functioneren van de begeleiders volgen en evalueren, en minstens 1x per jaar terugkoppelen. Bij twijfel over functioneren of een negatief besluit over geschiktheid moet een verslag worden gemaakt. Ook moet bij de jaarlijkse toetsing duidelijk worden wat er met de feedback is gedaan. De vrijwilligers van Humanitas dragen bij aan het behalen en behouden van het Keurmerk en zorgen er mede voor dat de vereniging aan de buitenwereld op een open en transparante manier verantwoording kan afleggen. Zij zijn de ambassadeurs van de missie en de pedagogische doelen.

3.3 Programma Kindervakantieweken

Het programma verschilt per kindervakantieweek. De verschillende kampen zijn vrij om daar een eigen invulling aan te geven. De activiteiten zijn afgestemd op de doelgroep en vloeien logisch voort uit de pedagogische doeleinden. Het bieden van een leuke week en het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen dienen terug te komen in het programma. De houding van vrijwilligers, zoals hierboven beschreven, is daar een belangrijke factor in. Deze dient positief en correct te zijn. Daarnaast is het van belang dat kinderen goed kunnen functioneren binnen de groep. Daarvoor zijn de volgende criteria opgesteld waaraan een kind moet voldoen voor deelname aan een vakantie bij Humanitas:

- Kinderen moeten in een grote groep kunnen functioneren;
- Kinderen moeten aan activiteiten deel kunnen nemen;
- Kinderen moeten leiding kunnen accepteren;
- Kinderen moeten een week van huis kunnen zijn;
- Kinderen moeten zelfredzaam zijn ten aanzien van eten, aankleden, wassen etc.

Daarnaast zijn er contra-indicaties waardoor een kind niet mee kan op een kamp. Het verschilt per district welke contra-indicaties er zijn. Er is een aantal overeenkomende contra-indicaties, **namelijk:**

- Kinderen die voortdurend één op één begeleiding nodig hebben;
- Kinderen met voor vrijwilligers niet hanteerbare gedragsproblemen;
- Kinderen met ernstige lichamelijke/medische problemen voor zover deze niet hanteerbaar zijn voor niet medisch geschoolde leiding;
- Kinderen/jongeren met ernstige eetstoornissen;
- Kinderen/jongeren die zich extreem agressief of provocerend (inclusief seksueel uitdagend) gedragen naar andere kinderen en leiding;
- Jongeren met verslavingsproblematiek.

3.4 Afspraken tijdens het kamp

- Leiding-kind ratio

De maximale groepsomvang betreft zeven kinderen per twee begeleiders (7:2). Begeleiding werkt altijd in tweetallen op een subgroep deelnemers ('vierogenprincipe'). Per district wordt bepaald hoeveel kinderen per vakantieweek meegaan.

- Indeling van groepen en taakverdeling met betrekking tot zorg en verantwoordelijkheid voor de kinderen. Bij het indelen van de groepen dient er rekening gehouden te worden met:
  - Jongens-meisjes verhoudingen;
  - Kinderen uit één gezin niet bij elkaar plaatsen;

- Kinderen moeten op basis van achtergrondinformatie verdeeld worden over het aantal groepjes. Hierdoor worden de kinderen op basis van gedrag en eventuele medicatie verdeelt, waardoor er evenwichtige groepjes ontstaan;

- Uitzonderlijke aanpassingen doen indien nodig, op basis van voorinformatie van een kind. Onder leiding van de hoofdleiding wordt er per team een taakverdeling gemaakt. Richtlijnen en het takenpakket zijn hiervoor vastgelegd en zijn te vinden in bijlage 2. Door het naleven en uitvoeren van deze richtlijnen en taken wordt er verantwoordelijkheid genomen voor de zorg van de kinderen.

- Welke gedragscodes worden er gehanteerd en hoe wordt er zorg gedragen dat vrijwilligers deze onderschrijven

Bij ieder district is een gedragscode aanwezig. Deze bevat de pedagogische gedachtegang en de gedragingen die hierbij horen. Tijdens het trainingsweekend wordt met de vrijwilligers de houding en aanpak bepaald, welke altijd in het kader van de pedagogische visie moet liggen. Deze visie komt overeen met de gedragscode, waardoor vrijwilligers deze zullen onderschrijven. Vrijwilligers ontvangen na aanmelding (een samenvatting van)het pedagogisch beleid en de gedragscode waardoor zij op de hoogte zijn van de manier van werken tijdens de kampen (*zie ook bijlage 7.3 & 7.5 van dit handboek*).

- Afspraken rondom jongens en meisjes

Jongens en meisjes slapen apart en hebben een gescheiden doucheruimte. Begeleiding ziet er op toe dat dit ook gebeurt.

- Omgaan met privacygevoelige informatie

Er is één persoon verantwoordelijk voor formulieren en achtergrondinformatie van vrijwilligers en kinderen. Per district is afgesproken wie deze verantwoordelijkheid draagt. Om privacy te waarborgen beheert deze persoon de gegevens op een veilige plek waar kinderen niet mogen komen. Kinderen onder de 12 jaar hebben geen recht op inzage. Vrijwilligers hebben dit recht op inzage wel, omdat het noodzakelijk kan zijn om informatie over het kind op te vragen om zo de beste begeleiding te kunnen bieden. Na de kampen mogen de gegevens alleen door één aangewezen persoon worden bewaard op een veilige plek. Vaak is dit de districtscoördinator.

- Afspraken rondom roken en alcohol

Roken mag niet in het zicht van kinderen. Tijdens de pauzemomenten of wanneer kinderen op bed liggen kan dit uit het zicht gebeuren. Alcohol is toegestaan, maar pas wanneer de kinderen op bed liggen. Alcoholgebruik moet verantwoord zijn en de vrijwilliger moet in staat zijn de volgende dag actief de dag te draaien. Wanneer dit niet het geval lijkt, zal de hoofdleiding in moeten grijpen. Alcohol mag alleen gedronken wanneer er minimaal twee afgesproken BOB's zijn, welke niet drinken op die avond.

- Voorkomen ongewenst gedrag (pesten, vechten, discriminatie, schelden, fysieke omgang en seksuele gedragingen)

Om ongewenst gedrag zoveel mogelijk te voorkomen zijn hier protocollen voor opgesteld. (zie bijlage 7).

- Hygiëne en verzorging

Kinderen douchen/wassen zich elke dag en poetsen twee keer per dag hun tanden. Begeleiding ziet er op toe dat dit gebeurt. Er zijn extra kleren aanwezig op het kamp voor als een kind te weinig kleding mee heeft of als alles vies is geworden. De locatie waar het kamp plaatsvindt, moet een hygiënische omgeving zijn, wat gewaarborgd wordt door de RI&E van accommodatie. Ook is er een schoonmaakplan aanwezig.

- Afspraken rondom de maaltijden

Eventuele allergieën of diëten worden voorafgaande aan het kamp vermeld door ouders, hiermee

wordt zo veel mogelijk rekening gehouden op het kamp. Het keukenteam bereidt de maaltijden voor en deze worden op een vastgesteld moment met zijn allen gegeten. Er wordt gezorgd dat er over het algemeen gezond gekookt wordt en er een moment stilte is voor het eten. Begeleiding ziet toe op de maaltijd.

- Het meenemen en uitdelen van snoep

In het kader van structuur bieden, moet iedereen aan het begin van de week het snoep wat van thuis meegenomen is, inleveren. Aan het eind van de week krijgen deze kinderen hun snoep weer terug. Dit om tegen te gaan dat het ene kind wel snoepjes heeft en het ander wellicht niets. Tijdens de snoepmomenten deelt de leiding snoep uit dat al op het kamp aanwezig is. Alleen de begeleiding gaat over het uitdelen hiervan.

- Omgaan en gebruik van mobiele telefoons

Mobiele telefoons en eventuele andere apparaten met internet worden voorafgaand aan de week ingeleverd en de leiding bewaart deze spullen of worden bij het brengen van kinderen aan ouders gegeven. Tijdens de week wordt er dus geen gebruik gemaakt van mobiele telefoons door kinderen. Door vrijwilligers gebeurt dit minimaal in het zicht van de kinderen.

- Rapportage

De Kindervakantieweken behoren niet tot een hulpverleningsorganisatie en daarom hoeft er niet standaard gerapporteerd te worden tijdens het kamp. Bij ernstige incidenten moet dit wel gerapporteerd en gemeld worden bij de MA-consulent in het desbetreffende district.. Deze incidentenformulieren moeten aan het eind van het kamp worden opgestuurd naar het landelijk bureau van Humanitas.

Daarnaast wordt er over ieder kind aan het eind van de week een kind verslag geschreven. Dit is een interne rapportage met vier doeleinden:

- Het informeren van de intakers, zodat zij hun werk kunnen controleren en aanscherpen;
- Rapporteren over kinderen met een negatief reisadvies, zodat dit direct na de week teruggekoppeld kan worden aan de desbetreffende intaker en ouder(s);

- Rapporteren over kinderen waar zorgen over zijn en waarvan de informatie teruggekoppeld moet worden naar de ouder en de verwijzer;

- Handelingsadviezen voor de groepsleiding voor volgend jaar.

Op basis van een standaard vragenlijst worden deze kind verslagen gemaakt door één van de begeleidende vrijwilligers.